

«Діалог культур» у навчанні зарубіжної літератури

План

- 1. Витоки принципу діалогізму у шкільній літературній освіті.**
- 2. Види діалогів у навчанні зарубіжної літератури.**
- 3. Проблема сприйняття школярами інокультурного тексту.**

Література

- **Доманский В.А.** Теоретические основы культурологического диалога на уроках литературы / В.А. Доманский [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nmsovet.ru/wp-content/uploads/2015/05/>
- **Химера Н.В.** Діалог культур у процесі викладання зарубіжної літератури / Н.В. Химера, Ю.Г. Морозов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2002. – № 12. – С. 2-3.
- **Клименко Ж. В.** Не нівелювати специфіку курсу «Зарубіжна література», а на всіх рівнях підкреслювати її / Ж.В.Клименко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – №3. – С. 11-13.
- **Клименко Ж. В.** Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / Ж.В.Клименко. – К., 2006. – С. 63-90.
- **Ісаєва О.** Діалогічна модель вивчення зарубіжної літератури в школі / О.О.Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – №3. – С. 9-11.
- **Тер-Минасова С. Г.** Язык и межкультурная коммуникация : Учеб. пособие – М. : Слово / Slovo, 2000. –

1. Витоки принципу діалогізму у шкільній літературній освіті.

- **Мартин Бубер**(1878-1965)

Буття людини як нескінченний діалог людини з Богом.

- **Михаїл Бахтін** (1895-1975)

Діалог - універсальне явище, яке проймає все мовлення людини, зв'язки і вияви людського життя, все, що має смисл і значення.

- **Володимир Біблер** (1918-2000)

Культура – діалог культур.

Школа діалогу культур – виховання людини культури.

Літературна освіта
на засадах ***діалогу культур***
передбачає вивчення художніх текстів з
опорою на такі контексти:

- контекст твору;
- контекст біографії автора;
- соціально-історичний контекст;
- культурний контекст епохи;
- контекст національної культури;
- контекст української культури;
- контекст світової культури.

2. Види діалогів у навчанні зарубіжної літератури.

У навчанні зарубіжної літератури реалізуються **три рівні діалогів:**

- навчальний,**
- літературознавчий,**
- культурологічний.**

Навчальний діалог

учитель – учень, учень – учень, учень – група учнів

Літературознавчий діалог

читач – художній текст, текст – інший художній текст, художній текст – літературна традиція, твір зарубіжного письменника – твір українського письменника

Культурологічний діалог

діалог тексту з історичною епохою, діалог твору зі світовим мистецтвом, діалог між національними культурами.

Умови реалізації діалогу між читачем і чужою культурою (за Ж.Клименко):

Діалог між читачем та чужою культурою відбудеться, якщо:

- вчитель створить емоційно-інтелектуальну атмосферу зацікавлення чужою культурою, налаштує учнів на доброзичливе ставлення до неї;
- учні усвідомлять, що «діалог культур є діалогом рівноправних партнерів», які прагнуть глибоко зрозуміти один одного;
- школярі володітимуть специфічними вміннями, необхідними для роботи з інокультурним текстом (вміння фіксувати і пояснювати прояви національного в культурі, аналізувати твір відповідно до його інокультурної природи).

3. Проблема сприйняття школярами інокультурного тексту.

У ході вивчення інокультурних творів необхідно дотримуватись таких вимог (за Ж.Клименко):

- урахування культурологічної дистанції між культурами-комунікантами при плануванні навчальних ситуацій, спрямованих на засвоєння учнями фонової інформації;
- надання важливої ваги перевірці ступеня розуміння учнями перекладного тексту (що залишилось незрозумілим, видається незвичним, помилковим або неточним, який важливий елемент національної специфіки залишається імпліцитним (той, що мається на увазі);
- навчання читача інтерпретації тексту з позицій «входження» у світ іншої культури, звернення особливої уваги на специфічні прояви чужої культури;
- використання різних видів коментарів відповідно до характеру наявних у тексті прогалін.

***З метою навчання учнів діалогу з чужою культурою доцільно пропонувати їм такі види завдань
(за Ж.Клименко):***

- пошук етнокультурного компонента твору, визначення його художньої ролі;
- дешифровка національної символіки за контекстом;
- аналіз елементів твору крізь призму національної специфіки;
- порівняння семантики слова в різних національних контекстах (використання образу-посередника, зіставлення аналогічних національно-культурних символів).
- моделювання твору без етнокультурного компонента;
- аргументація національної належності твору.

Мета учителя світової літератури – створити емоційно-інтелектуальну атмосферу, яка сприятиме:

по-перше, зацікавленню учнями чужою культурою,

по-друге, налаштування їх на доброзичливе ставлення до неї,

по-третє, полегшенню сприйняття конкретного інокультурного твору.